

Erika Pettersson
Handläggare

Yttrande över kommunrevisionens granskning av interna kontroller kopplade till risken för kvalificerade välfärdsbrott

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår att kommunstyrelsen beslutar

att godkänna upprättat förslag till yttrande och översända detsamma till kommunrevisionen.

Sammanfattning

Lunds kommuns förtroendevalda revisorer har granskat kommunstyrelsen, socialnämnden och kultur- och fritidsnämnden i syfte att bedöma om en god intern kontroll säkerställs för att förebygga, upptäcka och utreda kvalificerade välfärdsbrott. Granskningen har därtill kartlagt relevanta nämnders arbete med att förebygga hot och våld mot tjänstepersoner och politiker som fattar myndighetsbeslut.

För kommunstyrelsens del bedömer revisionen att styrelsen delvis säkerställt en god intern kontroll för att förebygga, upptäcka och utreda kvalificerade välfärdsbrott. Revisionen bedömer att kommunstyrelsen behöver fortsätta arbeta med att utveckla den kommunövergripande kontrollmiljön, fastställa en riskanalys som vägledning för det fortsatta arbetet och hitta former för att följa upp och utvärdera kommunens samlade arbete. Samtliga granskade nämnder rekommenderas att stärka sina utbildningsinsatser för beslutsfattare för att motverka hot och våld. Kommunstyrelsen bör enligt revisionen se till att arbetet fokuseras på de områden där riskerna bedöms som störst.

Kommunkontoret har upprättat förslag till yttrande i enlighet med vad som anförs i ärendet. Kommunstyrelsen föreslås godkänna förslag till yttrande och översända detsamma till kommunrevisionen.

2022-10-27

Diarienummer

KS 2022/0650

Underlag för beslutet

- Kommunkontorets tjänsteskrivelse 2022-10-27 Yttrande över kommunrevisionens granskning av interna kontroller kopplade till risken för kvalificerade välfärdsbrott
- Förslag till yttrande 2022-10-27
- Missiv till granskning av interna kontroller kopplade till risken för kvalificerade välfärdsbrott
- Granskningsrapport av interna kontroller kopplade till risken för kvalificerade välfärdsbrott

Ärendet

Bakgrund

Lunds kommuns förtroendevalda revisorer har granskat kommunstyrelsen, socialnämnden och kultur- och fritidsnämnden i syfte att bedöma om en god intern kontroll säkerställs för att förebygga, upptäcka och utreda kvalificerade välfärdsbrott, vilket här innebär att brotten är systematiska och medvetna. Granskningen har därtill kartlagt relevanta nämnders (socialnämnden, kultur- och fritidsnämnden, byggnadsnämnden, miljönämnden, vård- och omsorgsnämnden samt överförmyndarnämnden) arbete med att förebygga hot och våld mot tjänstepersoner och politiker som fattar myndighetsbeslut.

Kommunrevisionens samlade bedömning är att Lunds kommun har ett arbete för att minska riskerna för välfärdsbrottslighet. En organisation har inrättats på central nivå som ska arbeta med att ge råd och stöd till verksamheterna. Revisionen har dock noterat skillnader i kontrollmiljön och därmed också hur långt de granskade nämnderna kommit i detta arbete. För att kommunen ska etablera en solid kontrollmiljö inom området bedömer revisionen att kommunstyrelsen behöver vara tydlig i sitt ledarskap gällande att välfärdsbrottslighet är en risk som alla nämnder måste hantera genom adekvata riskbedömningar och kontrollåtgärder.

Revisionens bedömning är att kommunstyrelsen delvis säkerställt en god intern kontroll för att förebygga, upptäcka och utreda kvalificerade välfärdsbrott. En central enhet har inrättats med flera förvaltnings- och kommunövergripande uppdrag. Revisionen bedömer att kommunstyrelsen behöver fortsätta arbeta med att utveckla den kommunövergripande kontrollmiljön, fastställa en riskanalys som vägledning för det fortsatta arbetet, hitta former för att följa upp och utvärdera kommunens samlade arbete samt att stärka sina utbildningsinsatser för beslutsfattare för att motverka hot och våld. Kommunstyrelsen bör enligt revisionen se till att arbetet fokuseras på de områden där riskerna bedöms som störst.

2022-10-27

Diarienummer

KS 2022/0650

Revisionen bedömer vidare att socialnämnden i hög utsträckning säkerställt en god intern kontroll för att förebygga, upptäcka och utreda kvalificerade välfärdsbrott, men ser att nämnden behöver se till att handbok och metodstöd avseende försörjningsstöd kommer på plats och att arbetet med att motverka välfärdsbrott följs upp och utvärderas. Kultur- och fritidsnämnden bedöms inte ha säkerställt en god intern kontroll för att förebygga, upptäcka och utreda kvalificerade välfärdsbrott - arbetet måste utvecklas inom alla områden avseende kontrollmiljö, dokumenterade riskbedömningar, kontrollaktiviteter, information och kommunikation samt uppföljning och utvärdering. Revisionens bedömning av kommunens arbete för att motverka hot och våld är att samtliga granskade nämnder kan stärka sina utbildningsinsatser som ett led i att förebygga hot och våld mot anställda och förtroendevalda beslutsfattare i Lunds kommun. Riskerna bedöms som störst inom socialnämnden, miljönämnden och byggnadsnämnden.

Utifrån granskningsresultatet lämnas följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Ge stöd till kultur- och fritidsnämnden i arbetet med att motverka välfärdsbrottslighet.
- Tydliggöra uppdraget till kommunkoncernen avseende välfärdsbrottslighet i styrande dokument.
- På övergripande nivå utveckla metoder för att utvärdera och följa upp kommunens samlade arbete med att motverka välfärdsbrott.

Samtliga granskade nämnder rekommenderas vidare att stärka sina utbildningsinsatser för beslutsfattare för att motverka hot och våld.

Revisorerna önskar svar på vilka åtgärder som kommer att vidtas med anledning av vad som framkommit i granskningen och de rekommendationer som lämnas. Svar ska inkomma till kommunrevisionen senast den 12e december 2022.

Föredragning

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för kommunens utveckling av trygghets- och säkerhetsarbete samt är ansvarig för kommunens *Program för trygghet och säkerhet* och dess genomförande, uppföljning och revidering. Det innebär att kommunkontoret ansvarar för att under kommunstyrelsen leda och samordna kommunens samlade trygghets- och säkerhetsarbete, att stödja förvaltnings- och bolagsledningarna samt att ta fram övergripande planer, riktlinjer, råd och anvisningar till grund för trygghets- och säkerhetsarbetet. Kommunkontoret ansvarar också för relevanta utbildningsinsatser för berörda chefer i kommunen.

2022-10-27

Diarienummer

KS 2022/0650

Lunds kommun inledde under 2021 ett omfattande arbete för att förebygga och hantera ekonomisk brottslighet och oegentligheter i välfärden. Arbetet leds från kommunkontoret, som aktivt arbetar med att skapa ett kommungemensamt förhållningssätt kring de komplexa utmaningarna som välfärdsbrottsligheten utgör. Kommunkontorets uppdrag är att stödja kommunens verksamheter i arbetet med att upptäcka, förhindra och vidta åtgärder mot välfärdsbrott. Samverkan sker också löpande med berörda statliga myndigheter. Kommunkontoret ser att det stärkta arbetet tydligt avspeglas i revisionsgranskningens slutsatser.

Kommunkontorets kommentarer till kommunrevisionens rekommendationer enligt nedan:

Ge stöd till kultur- och fritidsnämnden i arbetet med att motverka välfärdsbrottslighet.

Kommunkontoret påbörjade redan under våren 2021 ett samarbete med kultur- och fritidsförvaltningen för att inom ramen för en handlingsplan ta fram relevanta åtgärder kring de utvecklingsområden som nu lyfts i revisionens granskning. Kommunkontoret kommer att stödja kultur- och fritidsförvaltningen i såväl genomförande som uppföljning.

Tydliggöra uppdraget till kommunkoncernen avseende välfärdsbrottslighet i styrande dokument.

Kommunkontoret kommer att beakta detta i kommande aktualisering och revidering av program för trygghet och säkerhet. Styrande dokument som fastställs av kommunfullmäktige gäller enligt Lunds kommuns ägarpolicy också för av kommunen helägda bolag, i de delar som är tillämpliga för bolagens verksamhet. Kommunkontoret har därför inlett en intern dialog om hur det förebyggande arbetet kring välfärdsbrottslighet kan stärkas inom de helägda bolagen.

På övergripande nivå utveckla metoder för att utvärdera och följa upp kommunens samlade arbete med att motverka välfärdsbrott.

Kommunkontoret ser i likhet med kommunrevisionen ett stort behov av att på en mer övergripande nivå utveckla metoder för utvärdering och uppföljning av kommunens samlade arbete med att motverka välfärdsbrott. Det är en nyckel till ett framgångsrikt arbete. Samtidigt rymmer frågan en stor komplexitet, och kommunkontoret har vid flera tillfällen efterfrågat ett tydligare nationellt metodstöd. SKR har på senare tid stärkt sitt arbete för att motverka välfärdsbrottslighet, och har inrättat en samordnarfunktion för arbetet mot välfärdsbrottslighet och otillåten påverkan. Inom ramen

2022-10-27

Diarienummer

KS 2022/0650

för detta planeras bland annat utbildningsinsatser, instruktioner och nätverk för att stärka kommunerna bland annat med avseende på utvärderings- och uppföljningsmetoder. Kommunkontoret välkomnar SKR:s satsning och arbetar parallellt med det nationella arbetet med att utveckla metoder för att följa upp helheten i det kommunala arbetet för att verksamheterna ska förhindra att bli utsatta för denna typ av brottslighet.

Stärka utbildningsinsatserna för beslutsfattare för att motverka hot och våld.

Precis som revisionen skriver har kommunstyrelsen under våren 2022 antagit riktlinjer för att förebygga och hantera hot och våld mot förtroendevalda i Lunds kommunkoncern. Kommunkontoret har även genomfört löpande informationssatsningar kring riktlinjerna, bland annat i samarbete med polisen. Förtroendevalda i Lunds kommun kommer också ges möjlighet att få information om riktlinjernas innehåll under de öppna hus som arrangeras under hösten 2022, i samband med den nya mandatperioden. Kommunkontoret planerar därtill för översyn av rutiner och riktlinje för hot och våld riktat till medarbetare. Arbetet innefattar även förankringsarbete genom utbildningsinsatser.

Kommunkontoret har upprättat förslag till yttrande i enlighet med vad som anförs i ärendet. Kommunstyrelsen föreslås godkänna yttrandet och översända detsamma till kommunrevisionen.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunkontoret.

Barnets bästa

En barnkonsekvensanalys har inte bedömts relevant i ärendet.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget medför inga ekonomiska konsekvenser.

Christoffer Nilsson
Kommundirektör

Vesna Casitovski
Kanslichef

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:
Kommunrevisionen
Kommunkontoret, avdelningen för ledningsstöd

2022-10-27

Diarienummer

KS 2022/0650

För kännedom:
Arbetsmarknads- och socialnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Vård- och omsorgsnämnden
Byggnadsnämnden
Miljönämnden
Överförmyndarnämnden